

Scholen werken samen met gemeente en politie

MAATWERK TEGEN RADICALISERING

De aanslagen in Parijs, de opmars van IS, jongeren die afreizen naar Syrië en Irak, rechtszaken tegen teruggekeerde jihadisten: berichten over terreur en extremisme volgen elkaar in hoog tempo op. Radicalisering is ook voor scholen een actueel maar lastig thema. Hoe gaan zij hiermee om? En welke steun krijgen ze van overheid, politie en andere veiligheidspartners?

Tekst: Eva van Teeseling / Fotografie: Hollandse Hoogte

Jongeren radicaliseren niet van de ene op de andere dag. Het is een proces, waarbij ze aanvankelijk vooral zoekende zijn en worstelen met hun identiteit. Problemen thuis, discriminatie en uitsluiting kunnen een voedingsbodem vormen voor radicale ideeën. Het risico op radicalisering neemt dan toe. Juist in die eerste stadia hebben scholen een belangrijke rol bij het signaleren van problemen, het bespreekbaar maken en het inschakelen van zorg en steun. Door niet af te wachten maar direct te reageren, is het vaak nog mogelijk om het tij te keren en de jongere op andere ideeën te brengen.

'Je wilt een kind niet met het etiket 'radicaal' opzadelen zonder grondig onderzoek'

In verschillende regio's en steden wordt de samenwerking tussen gemeente, politie en scholen momenteel aangescherpt om effectief te kunnen omgaan met radicalisering van jongeren en andere actuele veiligheidsrisico's. Bestaande afspraken worden opnieuw onder de loep genomen. De aanpak verschilt per regio; dat ligt voor de hand, want de situatie kan sterk verschillen. De VO raad vindt het belangrijk dat de betrokken partijen in lokaal of regionaal overleg kiezen voor een aanpak op maat. In de meeste regio's wordt daar al hard aan gewerkt.

Niets nieuws

In Utrecht zijn er zorgen over jongeren die dreigen te radicaliseren. De gemeente informeert schoolleiders en schoolbestuurders over dit thema, geeft tips en adviezen en intensiveert de samenwerking tussen scholen en betrokken organisaties.

"Scholen hebben een signaleringsfunctie, maar dat is eigenlijk niets nieuws. Het gaat erom, alert te zijn en het bestaande zorgnetwerk zo nodig te activeren", zegt veiligheidsadviseur Michel Kok van de gemeente Utrecht. "Bij een leerachterstand of verzuim wordt de leerling op school besproken in het team. Dat geldt ook voor een leerling die extreme uitspraken doet, zich plotseling heel anders gedraagt of zich afsluit van zijn omgeving." Zijn er echt grote zorgen over een leerling, dan kan het geen kwaad om dat te bespreken met de wijkagent, de leerplichtambtenaar of iemand van jeugdzorg. Ook de gemeente kan helpen bij het duiden van signalen en gedrag.

"Als schoolbestuur zijn we uitgebreid geïnformeerd door de gemeente", zegt Leon de Wit, voorzitter van het college van bestuur van de Nuovo Scholengroep. "In de Utrechtse wijken hebben zij informatiebijeenkomsten georganiseerd waarbij veel schoolleiders aanwezig waren." Scholen hebben behoefte aan concrete informatie, tips en hulpmiddelen, zoals de Radicx-tool waarmee scholen grensoverschrijdend gedrag of radicalisering kunnen analyseren. De Wit: "De Nuovo Scholengroep bestaat uit negen scholen. Met onze schoolleiders is besproken hoe zij dit hulpmiddel kunnen inzetten."

TIPS VOOR SCHOLEN

- Wees alert op mogelijke signalen. De Radicx-tool is een hulpmiddel om ze te herkennen en te duiden. De tool is te vinden op toolbox-extremisme.nctv.nl onder 'Documentatie'.
- Maak radicalisering bespreekbaar. Zet het op de agenda van het teamoverleg, brainstorm eens aan de hand van cases.
- Zoek contact met partners: de wijkagent, de jongerenwerker en de leerplichtambtenaar. Maak gebruik van hun expertise en stem af hoe je wilt samenwerken.
- Volg als schoolleider, docent of mentor een training in het omgaan met radicalisering.
- Ga in gesprek met de leerling: luister, toon interesse, stel open vragen en bied tegenwicht.

Voorzichtig

Alert zijn en niet te lang wachten voordat je als school je netwerk inzet, dat is de sleutel tot succes, benadrukt veiligheidsadviseur Kok. "Het is nog best nieuw en spannend voor scholen om hier adequaat op te reageren, merk ik. Ook is er vaak onvoldoende kennis over dit onderwerp."

Bestuurder De Wit begrijpt die handelingsverlegenheid van scholen wel: "Radicalisering is een heikel punt, een taboe. Je wilt een kind niet met een dergelijk etiket opzadelen zonder grondig onderzoek. Want misschien vergis je je wel en is het gewoon puberaal gedrag. Gezien de gretigheid van de pers is het niet vreemd dat scholen voorzichtig zijn."

De Wit benadrukt de betrokkenheid van docenten bij leerlingen en de noodzaak om deze verantwoordelijkheid te delen. "Hoe werk je als school samen, hoe kunnen we samen met andere partijen rond zo'n kind gaan staan? Daar gaat het om. Tegelijkertijd moeten we niet de illusie hebben dat we alles kunnen voorkomen. Helaas pikken we niet bij iedere leerling die radicaliseert, signalen op waar we iets mee kunnen."

Duidelijke regels

In Bergen op Zoom hebben alle scholen, de gemeente en veiligheidspartners afspraken over een groot aantal veiligheidskwesties vastgelegd in een handelingsprotocol Veilige School. Nu haken ook de buurgemeenten Woensdrecht, Steenbergen en Tholen aan. Ze maken deel uit van het politiedistrict De Markiezaten. "Dit

protocol biedt scholen houvast", zegt Karin Kusters, medewerker integrale veiligheid bij de gemeente Bergen op Zoom. "Hoe reageren ze bijvoorbeeld bij wapenbezit, bij diefstal of drugsgebruik, bij vandalisme en seksuele intimidatie? Maar ook: in welke situaties seinen ze de wijkagent in, wanneer schakelen ze de leerplichtambtenaar in?"

'Gezien de gretigheid van de pers is het niet vreemd dat scholen voorzichtig zijn'

Specifieke maatregelen tegen radicalisering zijn nog niet opgenomen in het protocol. Wel bieden een actief netwerk, intensieve samenwerking en een duidelijke set afspraken een goed kader bij de preventie van radicalisering. "Ik denk dat alle scholen op dit moment wel bezig zijn met het thema radicalisering", merkt Dominique Widdershoven op. Hij is plaatsvervangend rector van RSG 't Rijks in Bergen op Zoom. "In ons overleg met gemeente, politie, zorgadviesteams en andere partners bespreken we actuele veiligheidsrisico's. Ik denk dat het belangrijk is om hierin als scholen één lijn te trekken. Dat is belangrijk voor de veiligheid op school. Het veiligheidsprotocol helpt ons daarbij." ■